

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE posudek vedoucího práce

Práci předložil(a) student(ka): Kristýna Dvořáková

Název práce: Sociální život materiálních objektů

Oponoval (*u externích oponentů uveďte též adresu a funkci ve firmě*): Tomáš Kobes

1. CÍL PRÁCE (uveďte, do jaké míry byl naplněn):

Předkládaný text je přepracovanou verzí bakalářská práce a v tomto směru práce doznala určitých změn. Svým záměrem se snaží na příkladu zapomenuté pamětní desky zohlednit sociální dimenzi tohoto materiálního objektu. Práce je ve srovnání s aktuální sociální produkcí neobvyklá. Do zorného pole staví netradiční předmět zájmu a snaží se na něm ukázat nové možnosti sociologického výzkumu inspirovaného především některými principy nového materializmu. V tomto směru je důležité zdůraznit, že především z teoretického hlediska práce využívá principů, které jsou pro porozumění často velice obtížné, stejně jako jejich zohlednění na úrovni metodologie a jakýkoliv takový počin snažící se neobvyklý výzkum zaslouží respekt. Na druhou stranu text se vyznačuje celou řadou především formálních a stylistických pochybení, které neodpovídají požadavkům pro zpracování bakalářské práce.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Z obsahového hlediska je práce rozdělena do čtyř základní částí. V úvodní části je formulovaný vlastní záměr práce. Zde chybí systematictější zdůvodnění sociologické relevance takto zvoleného tématu (proč analyzovat v sociologii materiální objekty?; jaký mají materiální objekty význam pro vytváření sociálních vztahů apod?; v čem je tento přístup nový? apod.). Druhá část se naopak snaží o teoretické ukotvení vymezeného předmětu zájmu. Je zde patrná snaha o prokázání souvislosti mezi materiálními objekty a Actor-Network Theory (dále jen ANT). V tomto smyslu zvláště oceňuji důraz na Gibsonův koncept *affordance*. Ten se skutečně jeví ve vztahu k záměru práce jako velmi vhodný a nosný koncept, jehož potenciál je však promrhán jednak tím, že se Kristýna Dvořáková omezila jen na práci se sekundární literaturou a odkazuje na tento koncept pouze z druhé ruky. Práci by v tomto směru prospěla systematická práce s Gibsonovým konceptem *affordance* už jen proto, že by došlo k jeho lepšímu vysvětlení. V textu je koncept vysvětlen velmi vágně. Angličtina pojem *affordance* nezná a Gibson srozumitelně ukazuje jeho souvislost se slovesem *afford*, kolem jehož etymologie rozvíjí svoji teorii (srov. Gibson, J. 2015. *The Ecological Approach to Visual Perception*. London. Psychology Press, s. 119-135). Dále pak koncept *affordance* není systematictěji promyšlen s premisy ANT a rovněž tak s konceptem nelidských aktérů od Edwina Sayse a kolektivní paměti Maurice Halbwachse. Zde považuji za důležité upozornit, že Sayse se ve svém textu nezaobírá ne-živým, ale ne-lidským a snaží se zdůraznit význam ne-lidských aktérů (non-humans agency) v sociálně vědní analýze. Ve výsledku je teoretická část jen souborem tezí, mezi nimiž není zřejmá souvislost.

Podobně problematická je metodologická část. Zde není dostatečně ošetřen vztah mezi ANT a biografickou metodou. Předně biografická metoda svým teoretickým ukotvením je řazena mezi fenomenologický přístup, vůči kterému je ANT přinejmenším skeptická a tento rozpor není v textu nikterak ošetřen. I zde se projevuje vágnost formulovaného záměru práce, který pak vede k příliš zjednodušenému a v podstatě nevysvětlenému obratu od biografie lidí k biografii objektů. Zde naopak měl být vypracován metodologický postup pro zachycení v teorii naznačovaného konceptu *affordance*.

Práce by tím získala jasný předmět zájmu, který by měl být zamýšlenými rozhovory postižen a dále promyšlen ve vztahu ke kolektivní paměti. To se však bohužel nestalo. Naopak výsledkem je jen zjištění, že deska získává v průběhu času a kontextu rozhovorů odlišný význam. Ponechám-li stranou, že práce v tomto směru postrádá jakékoliv teoretické vymezení významu, včetně metody zachycení této proměny, dovoluji si, že tato práce svým zaměřením měla jít za toto fenomenologické kritérium a spíše ukázat, jak se skrývání či zvěřejňování pamětní desky podílí na kolektivní paměti pozůstalých. Poslední, shrnující část se proto jen soustředí na zdůraznění proměny významu desky v čase, opět bez systematictější diskuse k záměru práce.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

Za naprosto nedostatečnou považuji formální stránku práce, která neodpovídá kritériálním nárokům na zpracování bakalářské práce. Úvodní část, kde je poprvé zmíněn koncept *affordance* (viz s. 5-6), ale také základní charakteristika ANT, je bez jakéhokoliv odkazu na relevantní literaturu. V odborném textu takto postupovat nelze. Stejně tak nelze jeden z ústředních konceptů vystavět jen na sekundární literatuře. Gibson tak v seznamu literatury chybí. Odkaz na titul od Roma Harré je chybný. V seznamu literatury je vykázan jako kniha (Harré, R. 2002. *Material Objects in Social World*. Sage). Ve skutečnosti se však jedná o článek uveřejněný v *Theory, Culture & Society*. Obecně se seznam literatury vyznačuje nedůsledným dodržováním citačního standardu. V jistých případech je uváděno místo vydání, v jiných ne.

Např.:

Harré, R. 2002. *Material Objects in Social World*. Sage

Hendl, J. 2012. *Kvalitativní výzkum*. Praha: Portál.

V případě časopisů v jistých případech je uveden ročník a číslo, v jiných je tomu naopak.

Např.: Oláh, G. 2013. Kolektivní paměť, prostor a významy. Případ náměstí Svobody v Budapešti. *Sociologický časopis*. 49 (5): 729 – 750

Sayes, E. 2014. Actor-Network Theory and methodology: Just what does it mean to say that nonhumans have agency? *Social Studie of Science*.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

Práce pracuje s originálním předmětem zájmu, který je vystavěn, na mnohdy velice obtížné teorii. Na druhou stranu, kdyby byla práce systematictěji konzultována a prošla závěrečnou revizí, šlo by o práci hájitelnou. Takto však musím konstatovat, že práce je svým zpracováním nevyhovující a nedoporučuji k obhajobě.

Datum: 2. 1. 2017

Podpis: